

Варненски свободен университет
“Черноризец Храбър ”
Факултет „Социални, стопански и компютърни науки“ Катедра
„Икономика“

РЕЦЕНЗИЯ

От: професор, доктор **Искра Богданова Христова-Балканска**

Световно стопанство и МИО, Българска Академия на Науките

Относно: конкурс за придобиване на научната степен „доктор на науките“ по научно направление 3.8 Икономика при ВСУ „Черноризец Храбър“, Факултет „Социални, стопански и компютърни науки, Катедра „Икономика“. Документи за участие в конкурса е подал **д-р Конрад Адам Тжонковски**.

Тема на дисертационния труд: „ЦЕНТРАЛНИ БАНКИ И МАКРОИКОНОМИЧЕСКИ УСЛОВИЯ – РОЛЯТА НА ПАРИЧНАТА ПОЛИТИКА ПО ВРЕМЕ НА ИКОНОМИЧЕСКАТА КРИЗА“

Основание за представяне на рецензията: Участие в състава на научното жури по защита на дисертационен труд съгласно Заповед № 894 от 28.11.2025 г. на Ректора на ВСУ „Черноризец Храбър“, съгласно чл. 4 от Закона за развитие на академичния състав в РБългария и Правилника за прилагане на ЗРАС чл.2 от Наредба №12 за придобиване на образователна и научна степен „доктор на науките“ " при ВСУ „Черноризец Храбър“.

1. Оценка на професионалната подготовка и дейност на кандидата

Д-р Конрад Тжонковски има богат професионален опит като финансист. Към настоящия момент, той заема поста Директор на финансовия отдел на Орлен Груп (Orlen Group). Заемал е последователно

отговорни длъжности в международни институции като Агенцията за индустриално развитие (Agency S.A.), Банка БНП Париба, Банка Сантандер, универсалната банка HSBC (Лондон). Получил е докторска степен във Варшавския университет и има мастерска степен от Университета за търговия и право на Варшавския университет. По отношение на минималните национални изисквания, за признаване на степента „доктор на науките“ по съответните показатели (ABGD), кандидатът реализира общо 718 точки.

2. Оценка на научните резултати и приноси на кандидата на предоставения дисертационен труд

Настоящият дисертационен труд е с общ обем от 494 стр. вкл. списък на литературата. Изследването е структурирано в осем глави и обобщение. Библиографията обхваща внушителен брой източници (500).

В дисертационния труд се поставят за разрешаване важни изследователски хипотези, които обясняват многопластово ефективността на инструментите на паричната политика на централната банка при икономическа криза в развитите и развиващите се страни, взаимодействието между паричната политика и останалите икономически политики. Важен въпрос са потенциалните ефекти между паричната политика и устойчивото икономическо развитие.

Цел на дисертационния труд е анализа на макроикономическата стабилизация с помощта на инструментите на паричната политика на Полша, в условия на нестабилна геоикономическа среда. Оценени са ефектите от използването на паричните инструменти върху динамиката на икономическата активност, неравновесията на пазарите и инфлацията.

Целите, които авторът си поставя рефлексират във всяка една от осемте глави.

Първа глава е посветена на теоретичното изясняване на икономическата криза в макроикономическа перспектива. Представени са

разнопосочни възгледи относно финансовата криза в исторически контекст и в зависимост от еволюцията на икономическата мисъл. Особено интересно е историческата ретроспекция на конкретни кризисни събития, като Голямата криза от 1929 г., кризисните турбуленции в Япония и в някои скандинавски страни. Това позволява на автора да сравнява миналото с кризите от края на 80-те години и тези в Югоизточна Азия (1996 г.), както и с глобалната финансова криза (ГФК) от 20те години.

Във **втора глава**, в теоретичен аспект се изяснява ролята на централната банка във финансовата система на страната, паричната политика като инструмент за стабилизиране на банково-финансовата система, както и значението на регулациите, насочени към един или друг дисбаланс на системата. Теоретико-практическите разсъждения на автора са потплатени с поредица от примери за парични политики, прилагани от ЕЦБ, Япония, Швейцария, ФРС на САЩ и от Националната банка на Полша. Тези сравнения позволяват открояването на ролята на паричната политика на централната банка за стабилизиране на финансите.

В **трета глава** вниманието на автора се насочва към инструментите на централната банка за управление на ликвидността в банково-финансовата система. И тук е на първо място е ролята на официалния лихвен процент като инструмент на централната банка, който се променя в зависимост от икономическата ситуация в страната и необходимостта от ликвидни средства. При финансова нестабилност централната банка избягва системния риск чрез включване на парични инструменти, насочени към стабилизиране на централните банки предприемат действия за противодействие на системния риск.

Авторът логично преминава в **четвърта глава**, към опитите на централните банки да стабилизират икономиките, още от началото на ГФК, като се подчертава възникването на нови парично-финансови инструменти за въздействие върху кризата. Глобалната финансова криза променя

политиките на централната банка в опитите ѝ да стабилизира финансово системата.

Петата глава е насочена към функционирането на Националната банка на Полша по време на ГФК и анализа на възможностите за стимулиране на икономическата активност чрез намаляване на лихвените проценти и провеждане на обоснована информационна политика. Интересни са изводите относно противоречието между целите на паричната политика на Националната банка на Полша и фискалната политика на Министерството на финансите при опитите им да овладяват инфлацията и безработицата.

В унисон с пространното изследване на ефектите на паричната политика в *шестата глава*, фокусът е върху въздействието на паричната политика върху капиталовия пазар. Търсят се алтернативни финансови възможности и инструменти за противодействие на финансовата криза.

В *седма глава* се изяснява как се нивелират противоречивите насоки на централната банка и икономическите и социални цели на държавната власт.

В *осмата глава* се прилага статистически анализ въз основа на емпиричен анализ на паричната политика, за постигане на икономическа стабилизация в Полша в периоди на икономически турбуленции. Статистическият анализ дава ясна картина на поведението на полската икономика през ГФК и по време на пандемичната криза във връзка с КОВИД-19.

Дисертацията завършва с *обобщение*, в което на първо място се проверяват заложените изследователски хипотези, а на второ се дават полезни изводи въз основа на изследването на всички аспекти на провежданата от централната банка парична политика и нейното въздействие върху икономиката и финансите.

➤ Представеният дисертационен труд се основава на богат теоретичен и емпиричен материал и значителни резултати, които определят политиките на централните банки при управление на икономиката и финансите в условия на кризи.

➤ Проличава високата степен на познания на автора при анализа на ефективността на различните инструменти на паричната политика и взаимовръзките с другите икономически политики. Подчертава се, че има неизследвани полета на тези сложни взаимовръзки, които непрекъснато се усложняват в геоикономически план.

➤ Представеният дисертационен труд постига теоретични и емпирични резултати, които са принос в науката за икономическата и финансовата криза и въздействието върху икономиката.

➤ Въпреки че фокусът на дисертационния труд е върху банково-финансовата система и паричната политика на Полската национална банка, авторът сравнява банково-финансовите системи на развити и развиващи се икономики.

➤ Детайлно са представени финансовите политики на ЕЦБ, в стремежа ѝ да противодейства на наслагващите се кризи по време и след ГФК и пандемичната криза поради Ковид-19.

➤ Авторът разяснява банково-финансовите проблеми в региони на света извън Европа, като тази съпоставка позволява да се проследят ефектите от наслагващите се кризи и начините за тяхното успешно, или пък не, преодоляване.

➤ Пространно се изясняват ефектите върху икономиката на инструментите на паричната политика на централната банка и чрез други финансови инструменти.

➤ В дисертационния труд са изследвани различните аспекти на финансовите кризи-валутни, дългови кризи, ликвидни кризи и т.н.

➤ Разсъжденията на автора за ролята на злотата за националната икономика и въпроса защо Полша се въздържа от присъединяване към еврозоната.

➤ Поставените изследователски проблеми се доказват чрез статистически анализ на икономически данни, анализ на казуси, причинно-

следствени изследвания, сравнителен анализ и иконометрични модели. Взети са предвид различни национални и международни аспекти - структурата на икономиката, институционалната рамка, историята на паричната политика и други фактори, които влияят на ролята на паричната политика по време на икономическа криза.

3. Оценка на автореферата

Авторефератът е написан компетентно и ясно, като синтезирано са възпроизведени всички основни аспекти на дисертационния труд, както и основните резултати от направените изследвания и сравнения.

4. Критични оценки, забележки и препоръки

Нямам критични бележки. Препоръчвам на автора да изследва кои са причините, които възпират, поне засега, влизането на Полша, а и на други страни членки на ЕС в еврозоната.

5. Заключение

Дисертационният труд представлява компетентно написано и богато по своята същност изследване, което показва задълбочените знания и професионални умения на д-р Конрад Адам Тжонковски в областта на финансите и на банковото дело.

Това ми позволява да препоръчам на Уважаемото научно жури, да присъди на **д-р Конрад Адам Тжонковски** научната степен „доктор на науките“ по научно направление 3.8 Икономика при ВСУ „Черноризец Храбър“, Факултет „Социални, стопански и компютърни науки, Катедра „Икономика“.

12.01.2026 г.

София

Написал рецензията:

Проф. д-р Искра Христова-Балканска